

А.Д. Ахмедов,

ТДЮУ мустақил изланувчиси, ю.ф.н.

ЎЗБЕКИСТОНДА ТЕХНОПАРКЛАР ФАОЛИЯТИНИ
ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ

Аннотация: ушбу мақолада Ўзбекистон Республикаси қонунчилигидаги технопарклар тўғрисидаги новеллалар кўриб чиқилган ва таҳлил қилинган. Хусусан, янги ташкил қилинаётган миллий технопарклардаги инновацион фаолият субъектлари фаолиятидаги айрим муаммолар хусусиятлари муаллиф томонидан кўриб чиқилган бўлиб, уларнинг ечими сифатида ушбу соҳадаги шартномавий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш лозимлиги таъкидланган.

Калит сўзлар: Венчур, дирекция, инвестиция, инновация, инновацион фаолият субъекти, стартап, технопарк

Аннотация: В настоящей статье рассмотрены и проанализированы новеллы в законодательстве Республики Узбекистан о технопарках. В частности, автором отмечены некоторые проблемные аспекты деятельности субъектов инновационной деятельности во вновь создаваемых отечественных технопарках, решение которых заключается в совершенствовании договорно-правовой базы в этой сфере.

Ключевые слова: Венчур, дирекция, инвестиция, инновация, субъект инновационной деятельности, стартап, технопарк

Annotation: In this article there has been reviewed and analyzed the new legislation on technological parks. Privately, the author pointed out some problematic issues that subjects of innovative activity face in the newly created native technological parks and the decision of which depends on enhancement of contractual-legal base.

Key words: Investment, innovation, management board, subject of innovative activity, start-up, technological park, venture

Сўнгги пайтда Ўзбекистонни инновацион ривожлантириш борасида амалга оширилаётган бир қатор муҳим чора-тадбирлар таълим, фан ва ишлаб чиқаришни уйғунлаштириш, илмий-техникавий ютуқларни тижоратлаштиришга тадбиркорлик субъектларини жалб қилиш учун зарур фундамент яратмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг таъкидлашича, "... амалий ва инновацион илмий тадқиқотларни тадбиркорлик фаолияти билан бирлаштириш имкониятини берувчи амалий механизмни ташкил этишимиз лозим. Бу эса бир томондан, инновацион бизнесни ривожлантиришга имконият яратса, иккинчи томондан, илмий тадқиқотларнинг самарасини ошириш учун инвестициялар оқимини кўпайтиришни таъминлайди" [1].

Айтиш керакки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февраль ПФ-4947-сон "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида"ги Фармони билан тасдиқланган 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясининг 4.4.-бандига мувофиқ, илмий-тадқиқот ва инновация фаолиятини рағбатлантириш, илмий ва инновация ютуқларини амалиётга жорий этишнинг самарали

механизмларини яратиш, олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот институтлари ҳузурида ихтисослаштирилган илмий-экспериментал лабораториялар, юқори технология марказлари ва технопаркларни ташкил этиш назарда тутилган.

Айнан шу вазифалардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 июнь ПФ-5068-сон "Тошкент шаҳрининг Яшнобод туманида инновация технопаркин ташкил қилиш тўғрисида"ги Фармони қабул қилинди.

Фикримизча, юқори технологияларни ривожлантириш, илмий-технологик ва инновация тадбиркорлигининг барқарор ривожланишини таъминлаш, кичик инновация корхоналарини ташкил этиш, миллий ва хорижий бозорларда рақобатбардош, илмий-ҳажмдор маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ва етказиб беришни йўлга қўйиш учун қулай муҳит шакллантириш мақсадида тузилган "Яшнобод" инновация технопарки инновацион фаолиятнинг буткул янги турдаги субъекти ҳисобланади. Фуқаролик ҳуқуқи учун новелла бўлган бундай субъект бир қатор ўзига хос хусусиятларга эга. Жумладан:

- технопарк Тошкент шаҳри ҳудуди чегарасида экстерриториаллик ҳолда жойлаштирилган;

- илмий-ҳажмдор маҳсулотларни ишлаб чиқаришнинг яхлит инновация занжирини амалга ошириш учун илм-фан, ўқув ва ишлаб чиқариш ташкилотларининг фаолияти интеграция қилинган;

- инновация лойиҳаларини давлат, илмий ташкилотлар ва таълим муассасалари, тадбиркорлик субъектлари, тижорат банклари, халқаро молия институтлар ва донор мамлакатлар кредитлари ҳамда венчур фондларининг молия ресурслари ҳисобига биргаликда молиялаштирилади.

- Ўзбекистонда илгари технопаркларга оид алоҳида қонунчилик базаси бўлмаганлиги боис юқоридаги Фармонда илк бор технопаркнинг вазифа ва функциялари белгилаб берилди. Булар жумласига қуйидагилар киради:

- патент софлигини инобатга олган ҳолда, инновация ишланмаларини, ички ва ташқи бозорларда талаб юқори бўлган юқори технологияли ва рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун саноат-тажриба ва кичик инновация корхоналарини ташкил этиш;

- инновация ишланмаларнинг саноат-тажриба синовларини ўтказиш ва ишлаб чиқаришда интеллектуал мулк объектларидан фойдаланишнинг ҳуқуқий Ҳимоясини таъминлаш;

- маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг татбиқ этиш имкониятларини ҳисобга олган ҳолда замонавий хорижий ва мамлакатимиз технологияларини трансфер қилишни таъминлаш;

- юқори технологияли ва инновацияли ишлаб чиқаришни ташкил этишга қизиққан маҳаллий ва хорижий инвесторларни, шунингдек, ушбу мақсадлар учун имконият ва ресурсларга эга бўлган тадбиркорларни жалб этиш;

- илмий-тадқиқот ва инновация ишланмаларининг самарадорлигини ошириш, уларнинг фаолият кўрсатишлари учун қулай шарт-шароитлар яратиш, юқори малакали мутахассисларни ҳамда талабаларни жалб этиш мақсадида олий таълим муассасалари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси ва ишлаб чиқариш соҳасидаги субъектлар ўртасида ўзаро узвий ва амалий алоқаларни таъминлаш;

- инновация ишланмалари натижаларини тегишли тармоқлар маҳаллий ишлаб чиқарувчилар амалий фаолиятига кенг жорий этиш.

Кўриниб турганидек, давлат технопаркка, асосан, мувофиқлаштириш ва ташкиллаштиришга оид функцияларни юклаган. Шундан келиб чиқиб, уларни амалга ошириш учун шартномавий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштиришга эҳтиёж пайдо бўлмоқда. Бошланғич босқичда технопарк фаолиятига дахлдор бўлган субъектлар ўртасидаги ҳуқуқий муносабатлар директив (маъмурий-ҳуқуқий) усул билан тартибга солиниши мумкин.

Бу борада “Яшнобод” технопаркининг мувофиқлаштирувчи кенгаш ташкил этилган бўлиб, унинг асосий функциялари қуйидагилардан иборат:

- технопаркни ривожлантириш, инновация ишланмалари асосида старт-апплар ташкил этиш учун қулай шарт-шароитлар яратишга кўмаклашиш бўйича давлат ва ҳўжалик бошқарув органлари, тижорат банклари, илмий ва таълим муассасалари фаолиятини мувофиқлаштиришни амалга ошириш;

- технопарк резидентларига инновация жараёнларининг барча босқичларида молиялаштиришга, шу жумладан инновация маҳсулотларининг истеъмолчилари, тижорат банклари, ҳўмийлар, шу жумладан хорижий маблағларини жалб қилишга кўмаклашиш;

- технопарк маъмурияти фаолиятига, хусусан, инновация фаолиятини юритадиган резидентларни жалб қилиш, янги ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун ишлаб чиқариш хоналари ва ер участкалари ажратиш масалаларида кўмаклашиш;

- юқори технологияли лойиҳаларни амалга ошираётган кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектларининг инновация ишланмаларини кейинчалик уларга технопарк резиденти мақомини бериш мақсадида танлаб олиш ва экспертизадан ўтказиш;

- технопарк резидентлари ҳисобланган ҳўжалик юритувчи субъектларга ички бозорда барқарор кооперация алоқаларини ўрнатиш ҳамда инновация маҳсулотларини экспортга йўналтиришга кўмаклашиш.

Бундан ташқари, технопарк бошқарувида маъмурий-ҳуқуқий муносабатлар фуқаролик-ҳуқуқий муносабатлардан устунлиги технопарк раҳбарининг мақоми Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёт вазири ўринбосарига тенглаштирилишида ҳам ўз аксини топмоқда.

Технопарк фаолиятидаги мулкый муносабатлар ҳам ўзига хос жиҳатга эга эканлигини кузатишимиз мумкин. Хусусан, технопарк иштирокчилари ҳисобланган илмий ва олий таълим муассасалари технопарк резидентларига илмий ишлаб чиқариш бинолари, шу жумладан лабораториялар, конструкторлик бюрolari, тажриба-синов ишлаб чиқариш, техник хизмат кўрсатиш комплексларини, шунингдек, фойдаланилмаётган давлат мулки биноларини ижарага беришлари мумкин ва ижара тўловларидан тушган пул маблағларини, ўрнатилган тартибда балансда сақловчининг ихтиёрида қоладиган маблағлардан ташқари, технопарк дирекциясига йўналтирилади.

Солиқ-ҳуқуқий муносабатлар технопарк иштирокчиларига берилган солиқ имтиёзларидан фойдаланишда бир қатор ўзига хос белгиларга эгадир. Хусусан, технопарк маъмурияти ва резидентлари

амалга оширилаётган лойиҳалар доирасида фаолият кўрсатиш даврида қуйидагилардан озод этилган:

- ер солиғи, фойда солиғи, юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ, ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи, ягона солиқ тўлови, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Республика йўл жамғармасига ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Бюджетдан ташқари умумтаълим ва тиббиёт муассасаларининг моддий-техник базасини ривожлантириш жамғармасига мажбурий тўловлардан;

- ўрнатилган тартибда тасдиқланадиган рўйхатга мувофиқ, лойиҳани амалга ошириш доирасида ўз эҳтиёжи учун четдан олиб келинадиган, Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилмайдиган асбоб-ускуна, хом-ашё, материаллар, реактивлар, бутловчи буюмлар ҳамда қурилиш материаллари учун божхона тўловларидан (божхона йиғимларидан ташқари).

Таъкидлаш жоизки, технопарк бошқаруви алоҳида юридик шахс – дирекция зиммасига юклатилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 5 июль 468-сон “Тошкент шаҳрининг Яшнобод туманидаги инновация технопарки фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, Тошкент шаҳар ҳокимлиги муассиси ҳисобланадиган “Яшнобод” инновация технопарки дирекцияси” давлат унитар корхонаси ташкил этилди.

Ушбу ҳолат таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, технопарк дирекциясининг ҳуқуқий мақоми ва ваколатлари эркин иқтисодий зоналар дирекциялари каби давлат томонидан қатъий белгилаб берилган. Жумладан, дирекция:

- технопарк ҳудудида инвестициялаш тўғрисида инвесторлар билан битимлар ҳамда унинг резидентлари билан инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш тўғрисида шартномалар тузиши;

- технопарк резидентларида инновация лойиҳаларини амалга оширишда пайдо бўладиган ташкилий ва бошқа масалаларни ҳал этиш чора-тадбирларини кўриши;

- технопарк резидентлари томонидан ўзларига қабул қилган мажбуриятларнинг зарур даражада бажарилиши юзасидан назоратни амалга оширади, кейинчалик унинг натижаларини туман ҳокимлигига ва мувофиқлаштирувчи кенгашга тақдим этиши;

- инвесторлар ёки резидентлар томонидан қабул қилинган мажбуриятлар бажарилмаган тақдирда мувофиқлаштирувчи кенгаш қарорлари асосида, технопарк ҳудудида инвестициялаш тўғрисида инвесторлар билан тузилган битимларни ва инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш тўғрисида технопарк резидентлари билан тузилган шартномаларни бекор қилиш учун судга даъво аризалари билан мурожаат қилиши;

- технопарк фаолиятини оператив бошқариш ва резидентлар томонидан инновация лойиҳаларининг амалга оширилиши юзасидан назоратни таъминлаш бўйича бошқа функцияларни амалга ошириши белгиланди.

Шу билан бирга технопарк резидентлари фаолиятини молиялаштиришнинг қуйидаги механизми илк бор қонунчиликда аниқланди:

- биринчи босқич: илмий тадқиқотларнинг барча босқичларини ўтказиш – Фан ва технологиялар бўйича Давлат комиссияси ҳузуридаги Илмий-техник фаолиятни қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамғармаси маблағлари, инновация ишланмалари буюртмачилари, асосий фойдаланувчилари ва донорлар маблағлари, шунингдек халқаро молия институтлари грантлари ҳисобига;

- иккинчи босқич: тажриба лойиҳаларини амалга ошириш инновация ишланмаларининг буюртмачилари ва асосий фойдаланувчилари маблағлари ҳисобига;

- учинчи босқич: тажриба-саноат жиҳатидан жорий этиш – инновация ишланмалари буюртмачилари, асосий фойдаланувчилари ва донорлар маблағлари, шунингдек тижорат банклари кредитлари ва халқаро молия институтлари грантлари ҳисобига;

- тўртинчи босқич: тижорат жиҳатидан жорий этиш – тижорат банклари кредитлари, халқаро молия институтлари кредитлари ва донорлар маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

“Яшнобод” инновация технопарки тўғрисида”ги Низомнинг тизимли таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, бу соҳа янги бўлгани сабабли ҳужжатда қўлланилган терминология қайта кўриб чиқилиши мақсадга мувофиқ. Хусусан, технопарк тушунчасига “ўзаро, давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлик қилувчи, тадбиркорлик, инвестиция фаолиятини ва илмий фаолиятни юритиш мақсадида замонавий технологик ва ташкилий муҳитни шакллантирувчи илм-фан ва таълимнинг тижорат ва нотижорат ташкилотлари, молия институтлари ва тадбиркорларнинг интеграциялашуви шакли” деб таъриф берилган. Кўриниб турганидек, ҳуқуқ ижодкори бу ерда конкретликдан қочиб, мавҳум интеграция шакли номини келтирган. Шунингдек, мазкур тушунчада фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлик қилиш инновация фаолиятини амалга оширишга алоқаси ноаниқ қолмоқда.

Шунингдек, технопарк резиденти деганда, “технопарк ҳудудида технопаркнинг мол-мулкidan, номоддий активларидан, преференциялар ва кўрсатиладиган хизматларидан фойдаланадиган ва белгиланган тартибда “Яшнобод” технопарки резидентлари реестрига киритилган, илмий ишланмаларни, тадқиқотларни, тажриба лойиҳаларини саноатда, тижоратда жорий этишни амалга оширувчи юридик шахс”ни тушунишимиз керак. Бу ўринда айтиш жоизки, ҳуқуқ ижодкори фуқаролик ҳуқуқининг яқка тартибдаги тадбиркор, юридик шахс филиали ва оддий ширкат каби субъектларини нима сабабдан назардан четда қолдиргани кўп саволлар туғдирмоқда. Шу ўринда айтиш ўринлики, Низомнинг 18-бандида юридик ва жисмоний шахс (Ўзбекистон Республикаси резиденти) технопарк резиденти мақомини олиш учун талабгор бўлиши мумкинлиги белгиланган. Кўриниб турибдики, битта норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг ичида бундай қарама-қаршилик келажақда резидент сифатида рўйхатга олиш жараёнида жиддий муаммоларга олиб келиши мумкин.

Таъкидлаш жоизки, Президент Фармони ва Вазирлар Маҳкамаси қарорида кўрсатилган технопарк функциялар кўлами айнан эмаслигини кузатишимиз мумкин. Бу борада, Низомда технопарк фаолиятининг куйидаги функциялар амалга оширилиши белгиланган:

- тадқиқотлар ва ишланмаларни тижоратлаштиришга мўлжалланган кичик инновация корхоналарини ташкил этиш ва ривожлантиришга, шунингдек бошловчи тадбиркорларга инновация лойиҳаларини амалга оширишда кўмаклашиш;

- олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилар таркиби ва талабаларини, илмий ташкилотлар ходимларини, алоҳида олимлар ва мутахассисларни тадбиркорлик фаолиятига фаол жалб қилиш, уларнинг фоя ва лойиҳаларини амалга оширишда кўмаклашиш;

- технопарк резидентларига кенг кўламли хизматлар кўрсатиш, шунингдек технопарк резидентларига илмий-техник тадқиқотлар, ишланмалар ва ихтиролар натижаларини тижоратлаштиришда кўмаклашиш;

- инновация менежменти ва инновациялар маркетинги соҳасида тадбиркорлар ва мутахассислар ўқитишни ва тайёрлашни ташкил этиш, уларнинг касбий, ҳуқуқий, иқтисодий ва бошқарув билимлари даражасини ошириш;

- илмталаб технологиялар ва рақобатбардошли маҳсулотлар яратишга йўналтирилган илмий-техник лойиҳалар ва дастурлар ишлаб чиқилишига ва уларнинг амалга оширилишига кўмаклашиш;

- қонун ҳужжатларига мувофиқ, халқаро илмий-техник ҳамкорликни ташкил этиш ва амалга ошириш;

- инновация лойиҳаларини молиялаштиришга ёки тижоратлаштиришга кўмаклашувчи хорижий ва маҳаллий молия институтлари, ташкилотлар ва йирик корхоналарнинг лойиҳаларини жалб этиш;

- тижорат, экспорт, илмий салоҳиятга эга бўлган ҳамда илғор техника ва илмталаб технологиялар асосида янги маҳсулотлар ва хизматларни ишлаб чиқаришга йўналтирилган инновация таклифларини танлаб олишни ташкил этиш;

- технопарк резидентлари ва қатнашчиларига илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларини ўтказишда, илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларини бажариш учун лаборатория, экспериментал-ишлаб чиқариш майдонларини, асбоб-ускуналарни, шунингдек офис, ишлаб чиқариш, омборхона, ўқув биноларини, конференц-заллар, аудиториялар ва бошқа биноларни шартнома асосида ижарага бериш йўли билан уларнинг натижаларини ишлаб чиқаришда ўзлаштиришда кўмаклашиш.

Шунингдек, Низомда “Яшнобод” технопарки дирекциясининг асосий вазифалари қаторига:

- технопарк резидентларига инновация жараёни ва инновация маҳсулотларини тижоратлаштиришнинг барча босқичларида молиялаштиришни, шу жумладан давлатнинг, илмий ташкилотлар ва таълим муассасаларининг, тадбиркорлик субъектларининг, тижорат банкларининг, халқаро молия институтлари ва донор мамлакатларнинг, венчур фондларнинг, ижтимоий молиялаштиришнинг (краудфандинг) молиявий ресурсларини ва қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа маблағларни жалб этишда кўмаклашиш;

- технопарк резидентларининг инновация лойиҳаларини амалга ошириши давомида, шу жумладан уларни технопарк ҳудудида жойлаштиришда, ушбу мақсадлар учун зарур бўлган ҳужжатларни ишлаб чиқишда, экспертизадан ўтказиш ва келишишда, пудратчиларни танлашда ҳамда қурилиш пудрати шартномаларини тузишда, қурилиш-монтаж ва ишга тушириш-созлаш ишларини амалга оширишда, зарур

меҳнат, энергетика, табиий ва бошқа ресурслар билан таъминлашда ташкилий ва бошқа масалаларни ҳал этишда кўмаклашиш;

- инновация ишланмаларини лицензиялаш, патентлаш ва киритишда кўмаклашиш;

- халқаро ҳамкорликни ва хорижий инновация технопарклари тажриба алмашишини амалга ошириш, “Яшнобод” технопаркини ривожлантириш учун хорижий экспертларни жалб этиш киритилди.

Фикримизча, ҳозирги пайтда бундай вазифаларни давлат унитар корхонасига юклаш бир қанча ҳуқуқий характердаги муаммоларни юзага келтириши мумкин. Чунки, давлат унитар корхонаси ўз оператив фаолиятида муассис томонидан берилган ваколатлар ҳамда Давлат корхоналари тўғрисидаги низом билан белгиланган чекловларга дуч келади. Албатта, бундай технопарк юртимизда илк бор ташкил этилганлиги боис давлатнинг таваккал қилмагани тўғрисида. Бироқ кейинчалик технопарк фаолиятини бошқаришда давлат-хусусий шерикчиликнинг самарали шаклларида фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўларди.

Бундан ташқари технопарк резиденти ўз ҳуқуқий мақомини йўқотганда қандай юридик оқибатлар келиб чиқиши Низомда батафсил кўрсатилмаган. Жумладан, ҳужжатнинг 22-бандида технопарк резиденти мақомидан маҳрум қилишда мувофиқлаштирувчи кенгаш қарорига, шу жумладан технопарк резиденти томонидан инновация лойиҳасини амалга ошириш тўғрисидаги шартномада белгиланган шартлар ва талаблар бажарилмаган тақдирда “Яшнобод” технопарки дирекциясининг ҳулосасига кўра, шунингдек ихтиёрий тарзда ёки қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда йўл қўйилиши кўрсатилган ҳолос.

Шундай қилиб, Ўзбекистонда технопаркларга оид ҳуқуқий муносабатлар эндигина шаклланиб бормоқда, у ерда инновацион фаолият олиб боровчи субъектларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизмларининг ҳуқуқий асослари яратилмоқда ва бу жараён яқин истиқболда такомиллашиб боради.

Адабиётлар рўйхати

1. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод Шавкат Мирзиёевнинг Тошкент шаҳри сайловчилари вакиллари билан учрашувдаги нутқи // <http://www.vto.uz/uz/info>.

2. lex.uz – Миллий қонунчилик маълумотлари базаси.

М.М. Нурматов,

ТДЮУ докторанти, ю.ф.н., доцент

ЭКОЛОГИЯ СОҲАСИДА РЕЖАЛАШТИРИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ МОҲИЯТИ

Аннотация: мақолада экологик сиёсат, иқтисодий-ҳуқуқий механизмнинг энг муҳим таркибий элементи бўлган режалаштириш тушунчаси ва мазмуни таҳлил қилинган. Амалга оширилган таҳлил асосида атроф-муҳитни муҳофаза қилишни режалаштириш тушунчасига муаллифлик таърифи ишлаб чиқилган. Муаллиф томонидан экологик қонунчиликнинг экология соҳасида режалаштиришга оид нормаларини такомиллаштириш бўйича амалий таклифлар ишлаб чиқилган

Калит сўзлар: атроф-муҳит, табиатни муҳофаза қилиш, режалаштириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилишни режалаштириш, экологик тадбиркорлик, яшил инновацион иқтисодиёт, барқарор ривожланиш.

Аннотация: в статье проводится анализ понятия и сущности планирования охраны окружающей среды, являющегося наиболее важным структурным элементом экономико-правового механизма экологической политики. На основе проведенного анализа разработано авторское определение планировании охраны окружающей среды. Автором разработаны практические предложения по совершенствованию норм экологического законодательства в сфере планировании охраны окружающей среды.

Ключевые слова: окружающая среда, охрана природы, планирование, планирование охраны окружающей среды, экологическое предпринимательства, зеленая инновационная экономика, устойчивое развитие.

Abstract: this article focuses on the concept and essence of environmental planning based on analysis of content of the concept of planning, which is the most important structural element of the economical-legal mechanism of environmental policy, and author's definition was developed. The article analyzes the legal basis for planning in the sphere of ecology and has developed practical proposals for improving the current legislation.

Key words: environment, nature protection, planning, environmental protection planning, environmental entrepreneurship, green innovation economy, sustainable development.

Режалаштириш экология соҳасида иқтисодий-ҳуқуқий механизмнинг муҳим институтларидан бири ҳисобланади. Айнан ушбу институт орқали атроф муҳитни муҳофаза қилиш, табиий ресурслардан оқилон фойдаланиш ҳамда экологик хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги ишлар тизимли хусусият касб этади.

Мамлакатимизда режалаштиришга оид муносабатларни тартибга солувчи юридик асослар тарқоқ ҳолатда баён этилган. Айни дамда ушбу масалада қонун нормалари ўртасида муайян зиддиятлар ҳам мавжуд. Хусусан, “Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги Қонунда давлат экология дастурларини тасдиқлаш (7-модда) ҳамда “Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида”ги Қонунда сув ҳўжалигига оид стратегик давлат дастурларини қабул қилиш (5-модда) ваколати Ўзбекистон Республикаси